

Adroddiad i'r: Pwyllgor Craffu Cymunedau

Dyddiad y Cyfarfod: 6 Rhagfyr 2012

Swyddog / Aelod Arwain: Cyfarwyddwr Corfforaethol Moderneiddio a Lles

Awduron yr Adroddiad: Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Oedolion ac Uwch Swyddog Cyllid

Teitl: Ymgynghoriad ar Gynllun Gwariant Cefnogi Pobl a Newidiadau yn Strategaeth Cefnogi Pobl ar gyfer 2013 i 2014

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Y cynllun gwariant tair blynedd ar gyfer Cefnogi Pobl (CP) a newidiadau yn y Strategaeth CP gan gynnwys y goblygiadau i Gyngor Sir Ddinbych yn sgil newidiadau yn y Rhaglen CP ledled Cymru.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Ymgynghori ag Aelodau ar ddiweddariadau i'r Strategaeth CP a'r cynllun gwariant 3 blynedd. Mae'r Cabinet wedi gofyn bod y Pwyllgor Craffu'n ystyried effaith y newidiadau cenedlaethol ar Gyngor Sir Ddinbych yn rhan o Raglen Waith y Pwyllgor Craffu. Darperir manylion pellach yn 2013 wrth i oblygiadau'r trefniadau newydd ddod i'r amlwg.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor Craffu'n nodi'r amserlenni adrodd tynn a'r sylwadau ar y cynllun gwariant 3 blynedd a'r newidiadau yn y strategaeth CP ar gyfer 13/14, yn rhan o'r broses ymgynghori.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae Cefnogi Pobl yn rhaglen sylweddol sy'n darparu gwasanaethau cymorth "cysylltiedig â thai" i ystod eang o grwpiau sy'n agored i niwed, gan gynnwys pobl sy'n ddigartref, pobl ag anghenion iechyd meddwl, anableddau dysgu, yr ifanc a'r agored i niwed, pobl ag angen camddefnyddio sylweddau, cyn-droseddwyr, pobl sy'n ffoi rhag trais domestig a phobl hŷn. Y nod yw eu galluogi i gynnal tai diogel a hefyd datblygu agweddau eraill ar eu bywydau gan hyrwyddo annibyniaeth. Gwerthuswyd rhaglen Cefnogi Pobl ar lefel genedlaethol a dangoswyd ei bod yn cynnig buddion cadarnhaol iawn, boed yn rhai ariannol ai peidio. Yn Sir Ddinbych, mae Cefnogi Pobl yn ariannu ystod eang o wasanaethau gan gynnwys elfennau o dai gwarchod, gofal ychwanegol, llochesau menywod, cynlluniau byw yn y gymuned i bobl ag anableddau dysgu a chynlluniau i bobl ddigartref.

Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd

- 4.2** Mae newidiadau ym mhroses weinyddu rhaglen CP yn digwydd ledled Cymru. Yn eu plith, mae fformiwla dosbarthu cyllid newydd, a throsglwyddo cyfrifoldebau contractio am rai gwasanaethau o Lywodraeth Cymru i awdurdodau lleol. Hefyd, mae trefniadau llywodraethu newydd, gan gynnwys Pwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol (RCC), sydd â chyfrifoldebau allweddol am y Rhaglen CP, wedi'u sefydlu bellach ledled Cymru.
- 4.3** Mae'r Pwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol yn gyfrifol am wneud argymhellion ar wariant lleol a rhanbarthol i'r Gweinidog, a fyddai wedyn yn gwneud y penderfyniad adnodd. Felly byddai'r Gweinidog yn cymryd rhan mewn penderfyniadau ar wariant lleol a rhanbarthol ar wasanaethau CP a hawl trosglwyddo cyllid rhwng y cynlluniau lleol a rhanbarthol yn y rhanbarth.

Goblygiadau i Sir Ddinbych

- 4.4** Yn sgil gweithredu'r fformiwla dosbarthu y cyfeirir ato uchod sy'n seiliedig ar angen, rhagwelir y bydd cyllid yn gostwng £1.5m yn Sir Ddinbych dros gyfnod o 5 mlynedd, gan ddechrau yn 12/13. Cyfradd y torri yw 4% (£273k yn 12/13), 4% yn 13/14 (£276k) a 5% yr un yn 14/15, 15/16 a 16/17. Mae Sir Ddinbych wedi dechrau paratoi ar gyfer lliniaru'r golled hon, ond mae'n dal yn golled sylweddol iawn o gyllid, sy'n debygol o effeithio'n benodol ar wasanaethau gofal cymdeithasol oedolion. Mae sefydlu Pwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol yn lleihau'r rôl a fu gan y Cyngor o'r blaen. Mae canllawiau newydd a newidiadau mewn termau ac amodau grant hefyd yn lleihau hyblygrwydd.

Strwythur cyflenwi'r Pwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol

- 4.5** Mae llawer o bethau'n anhysbys o ran gweithredu'r strwythur cyflenwi newydd; nid oes unrhyw gorff amlsector tebyg, sy'n cynnwys comisiynwyr a darparwyr, wedi bodoli o'r blaen felly nid oes unrhyw hanes o berthynas ac ymddiriedaeth yn sail i'r cydweithio. Cred yr holl randdeiliaid fod buddion i'w cael o waith trawsffiniol, yn enwedig lle mae anghenion arbenigol. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd anghytuno ynghylch y ffordd y caiff y trefniadau a'r canllawiau newydd eu dehongli. Gallai hyn wneud cyrff sy'n dal grantiau yn agored i risg, yn ogystal â'r risg o ostwng cyllid oherwydd aiddosbarthu. Mae hyn yn wir yn enwedig yn y Gogledd gan y bydd holl awdurdodau Gogledd Cymru ar eu colled dan yr aiddosbarthu.
- 4.6** Argymhellwyd i'r Cabinet ar 4 Medi y dylai Sir Ddinbych gyfranogi yn y trefniadau newydd, er gwaethaf y risgiau a nodwyd, a cheisio dylanwadu ar y cyflenwi o'r "tu mewn i'r babel". Fodd bynnag, mae natur y risgiau'n golygu bod angen craffu'n ofalus ar effaith y trefniadau newydd, yn enwedig dros y 12 mis nesaf, wrth i'r newidiadau mawr gael eu cyflwyno.

Newidiadau yn strategaeth CP 2013/14

- 4.7** Mae manylion y newidiadau wedi'u cynnwys yn atodiad 1 tudalennau 2 a 3 ac fe'u hamlygir yn felyn er mwyn eu hadnabod yn hawdd. Bydd angen datblygu strategaeth dreigl 3 blynedd newydd yn ystod 2013 i adlewyrchu'r cynllun gwariant 3 blynedd newydd a bydd hwn yn nodi sut bydd y diffyg a ragwelir yn 2014/15 a 2015/16 yn cael ei reoli.

Y cynllun gwariant 3 blynedd

- 4.8** Dangosir y cyfrifiadau grant ac effaith y gostyngiad gwariant ar gyfer 2012/13 a'r 4 blynedd ddilynol yn Atodiad 2.
- 4.9** Mae'r gostyngiad cyffredinol o 4% yn 13/14 yn gywerth â £276k a bydd cynigion yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cydweithio Rhanbarthol i ddod o hyd i ostyngiadau mewn adnoddau heb eu hymrwymo i bobl ag anabledd corfforol/nam ar eu synhwyrau (£125K) (sydd â llai o alw) o 12/13 (£109k) a gwasanaethau anabledd dysgu (£42k).
- 4.10** Mae'r cynllun gwariant 3 blynedd hefyd yn ei gwneud yn ofynnol rhoi gwybod am 2014/15 a 2015/16. Disgrifir y lefelau arbed gorfodol eto yn Atodiad 2. Er bod Llywodraeth Cymru'n gofyn am gynllun gwariant 3 blynedd (13/14 i 15/16), bwriad Cyngor Sir Ddinbych yw bod yn glir yn y cyfnod hwn am Flwyddyn 1 (13/14) ond nodi bod angen mwy o amser i ddatblygu cynigion ar gyfer 14/15 a 15/16. Credwn y bydd awdurdodau eraill Gogledd Cymru'n gwneud yr un peth. Cynigia Cyngor Sir Ddinbych hefyd ddsbarthu'r toriadau'n fwy cyfartal gan fod yr holl doriadau hyd yma wedi'u cymryd o wasanaethau blaenorol y Grant Cefnogi Pobl (i bob pwrpas, y rheini sy'n ariannu gwasanaethau cysylltiedig â gofal cymunedol). Dadansoddwyd y lefelau arbed gofynnol i'r prosiectau Grant Cefnogi Pobl (SPG), Grant Refeniw Cefnogi Pobl (SPRG) a Grant Refeniw Cefnogi Pobl Llywodraeth Cynulliad Cymru (WAG SPRG) yn ôl eu categorïau blaenorol. Mae'r gostyngiadau hyn yn ofynnol er mwyn mantoli'r cyllid grant a nodwyd ar gyfer 2014/2015 a 2015/2016.
- 4.11** Mae pob prosiect yn destun proses adolygu. Wrth i hyn ddatblygu, hwyrach y bydd yr adolygiadau'n helpu i lywio dewisiadau eraill i arbed yr hyn sy'n ofynnol. Bydd pob adolygiad yn ystyried cymhwyster gwasanaethau, "perthnasedd strategol i'r gronfa" a pherfformiad mewn perthynas â chontractau a chanlyniadau.
- 4.12** Mae Cynlluniau Gwariant 2012/13 a 2013/14 wedi'u cynnwys yn Atodiad 3.
- 4.13** Mae'r amserlenni ar gyfer rhoi gwybod am yr wybodaeth ariannol i'r Pwyllgor Cydweithio Rhanbarthol wedi'u cynnwys yn Atodiad 4.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd cydweithio rhanbarthol a strategaeth ranbarthol ar gyfer comisiynu a darparu gwasanaethau yn cyfrannu at reoli'r broses o leihau'r grant ac amddiffyn gwasanaethau rheng flaen. Fodd bynnag, mae angen inni sicrhau bod trefniadau terfynol i Bwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol yn gwneud hyn yn effeithiol.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Rhagwelir mai'r gostyngiad a amcangyfrifir mewn grant CP dros y 5 mlynedd nesaf yw tua £1.5m i Sir Ddinbych.

Bydd hyn yn effeithio ar y cyllidebau Gofal Cymdeithasol a Thai. Mae'r effaith derfynol yn ansicr ond mae'n £167k yn 13/14 a gallai fod tua £133k yn 14/15 ac yn £126k yn 15/16.

Bydd y prosiectau a'r newidiadau a nodwyd yn cael eu rheoli yn y gyllideb Cefnogi Pobl bresennol a ddyrannwyd i Sir Ddinbych gan Lywodraeth Cymru.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Ymgynghoriadau ar ganllawiau a Threfniadau Rhaglen CP

Bu Llywodraeth Cymru'n ymgynghori'n helaeth ar y cynigion i Bwyllgorau Cydweithio Rhanbarthol. Bydd adolygiad Llywodraeth Cymru wedi'i gynllunio o'r trefniadau newydd yn cynnwys asesu sut mae'r Rhaglen yn bodloni gofynion cynllun gweithredu a Chynllun Cydraddoldeb Sengl Llywodraeth Cymru.

Ymgynghoriad ar gynllun gwariant a strategaeth CP Sir Ddinbych

Cynhaliodd Grŵp Cynllunio Cefnogi Pobl dri chyfarfod yn ystod datblygu'r adroddiad hwn a bu'n ystyried arfau comisiynu "Blaenoriaeth Strategol i'w Hariannu", data Ymarfer Mapio Anghenion (NME), adroddiadau canlyniadau, gwybodaeth map cyflenwi ac adborth gan randdeiliaid a chyfarfodydd ymgynghori.

Cynhaliwyd digwyddiad ymgynghori i ddarparwyr cymorth cyfredol ym mis Gorffennaf 2012 a rhoddwyd adborth i'r Grŵp Cynllunio CP.

Cynhelir digwyddiad ymgynghori olaf gyda darparwyr a rhanddeiliaid tua dechrau mis Rhagfyr. Bydd y ddogfen derfynol yn cael ei chyflwyno i'r Grŵp Cynllunio Cefnogi Pobl ar 10 Rhagfyr 2012 ac i'r Cabinet i'w chymeradwyo ar 18 Rhagfyr 2012.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd y gostyngiadau mewn cyllid grant a'r goblygiadau ar raglen Cefnogi Pobl – a'r effaith ehangach ar gyllidebau gofal cymdeithasol eraill – yn dal i gael eu rheoli'n ofalus. Bu'r cyngor yn ddoeth ac mae wedi gwneud rhywfaint o ddarpariaeth ariannol i leddfu effaith y gostyngiadau cyllid ond bydd rhaid cadw'r rhaglen a'r gwasanaethau a gyllidir ganddi dan sylw i sicrhau na fydd mwy na'r cyllid a ddyrennir yn cael ei wario. Mae'r broses o sefydlu strwythur rhanbarthol i reoli Cefnogi Pobl newydd ddechrau a bydd goblygiadau llawn hyn yn dod i'r amlwg dros y misoedd i ddod.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'r cynigion i reoli'r gostyngiad mewn cyllid grant yn 2013/14 yn rhesymol. Gallai unrhyw ddiffyg canol blwyddyn mewn cyllidebau gofal cymdeithasol gael ei fodloni o'r gronfa wrth gefn a sefydlwyd i reoli'r toriadau grant a gynlluniwyd. Mae'r cynnig i ddosbarthu gostyngiadau grant yn gyfartal dros holl wasanaethau CP yn lledaenu'r effaith yn fwy cyfartal ond mae'n cyflwyno risgiau yng nghyd-destun pwyllgor rhanbarthol sydd efallai'n cynnwys gwahaniaeth barn am flaenoriaethau yn y cyllid CP cyffredinol. Mae dosbarthu toriadau'n fwy cyfartal yn golygu bod yr effaith ar y cyngor yn gyffredinol yn haws ei thrafod a byddai'n rhoi mwy o hyblygrwydd wrth ddefnyddio cronfa wrth gefn CP i ymdrin â'r mater.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Er mwyn pennu cynnwys unrhyw gynllun, strategaeth neu ddogfen bolisi arall, mae cymeradwyaeth yn ofynnol gan yr Aelod Cabinet Arwain yn unol ag Offeryn Statudol 2001 Rhif 2291 (W, 179) Rheoliad 4 (3)(c) a (d).

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Gwasanaeth Busnes
Ffôn: 01824 706556